

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

2016-02-18

Dnr V 2015/2049

Miljö- och energidepartementet

Rektor

Yttrande över Europeiska kommissionens förslag (COM (2015) 614/2) till meddelande om cirkulär ekonomi

Lunds universitet har anmodats att lämna synpunkter på rubricerad remiss. Universitetet avger härmed följande synpunkter som utarbetats vid Internationella miljöinstitutet.

Lunds universitet välkomnar den nya handlingsplanen för en cirkulär ekonomi. Handlingsplanen innehåller många nödvändiga förslag och initiativ. I synnerhet välkomnar universitetet de krav på obligatorisk ekodesign som kan komplettera de drivkrafter som finns inom systemet för producentansvar, förslagen på differentierade avgifter inom producentansvaret, idéerna kring åtgärder mot planerat åldrande, inkludandet av bygnadssektorn, utvecklingen av marknadskontrollen inom EU, ett förbättrat märkningssystem, bättre tillämpning av lagstiftningen om konsumentgarantier, samt, i största allmänhet, inriktningen på att utveckla och fullt ut tillämpa avfallsagstiftningen.

Lunds universitet anser vidare att det finns mycket positiva framsteg också i den specifika inriktningen på plastavfall och dess miljöpåverkan genom t.ex. nedskräpning av haven samt de föreslagna målen för ansenligt förhöjd återvinning av plast.

Dock anser universitetet att några områden behöver utvecklas inför framtiden. Lunds universitet anser att kommissionen bör undersöka lämpligheten i att ta fram mer progressiva mål, t.ex. nationella mål för materialanvändning bl.a. om användningen av råmaterial och återvunnet råmaterial. Samlad statistik över olika produktgrupper med avseende på hållfasthet, anknuten resursförbrukning och liknande aspekter skulle kunna användas för att ta fram nya typer av mål. Det som finns för närvarande är en övergripande färdplan för den cirkulära ekonomin och kommissionen borde lägga kraft på att utveckla mer utbyggda ambitioner och mål. I stället för en inriktning uteslutande på konkreta mål för materialanvändning kan ett alternativ vara att ställa upp mål för att undvika och ersätta vissa material och att undvika vissa typer av avfall.

Lunds universitet föreslår vidare att kommissionen genomför en fördjupad granskning av frågan om samordning av regelverken om kemikalier, avfall och produkter. Exempelvis finns det tecken på att de få antagna kriterier för när visst avfall upphör att vara avfall (s.k. ”end of waste”-kriterier) är svåra att tillämpa inom metallindustrin.

Universitetet vill påpeka att de administrativa reglerna för avfallstransporter kan utgöra ett hinder för tillverkningsindustrin och det bör undersökas vidare. Det behövs en revidering av de befintliga reglerna för avfallstransporter.

Lunds universitet anser vidare att frågan om återtillverkning får litet utrymme i handlingsplanen och det är oklart om, när och hur kommissionen avser stödja återtillverkning. En fråga som definitivt kommer att kräva mer uppmärksamhet i framtiden gäller det juridiska ansvaret för lagade och återtillverkade produkter. Det kommer inte alltid att stå helt klart vem som satt produkten på marknaden och när lagning eller återtillverkning inkräktar på den ursprungliga tillverkarens rättigheter.

Förslaget till handlingsplan förordar mer offentlig upphandling, vilket är positivt, men universitetet anser att handlingsplanen även bör ge en mer specifik vägledning om hur man skulle kunna tillämpa livscykelkostnadsanalys och ta hänsyn till de socioekonomiska kostnaderna och vinsterna med att upphandla lagade eller återtillverkade produkter, eller upphandla tjänster istället för produkter.

Universitetet vill poängtera att det är ett måste att statistiken och definitionerna av de mål som mäts och stegen mot målen harmoniseras i framtiden. Tvetydiga definitioner förvanskar den verklighet som statistiken över återvinning och återanvändning återger och det finns en risk att marknaden, nationell och europeisk, kan få fel signaler om återvunna råmaterial för användning inom tillverkningsindustrin.

Lunds universitet stödjer kommissionens förslag till lagförändringar, i synnerhet vad gäller de nya målen för återanvändning och återvinning samt minskad deponering. Universitetet skulle vilja att kommissionen ännu tydligare betonar att det centrala inslaget, eller målet, i den cirkulära ekonomin är att ta ytterligare steg upp i avfallshierarkin, i enlighet med artikel 4 i avfallsdirektivet.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad prorektor i närvaro av stf förvaltningschef Cecilia Billgren efter föredragning av universitetslektor Carl Dalhammar.

Eva Wiberg

Carl Dalhammar
(Internationella miljöinstitutet)